

Sikkerhetskultur - nei, det har vi sluttet med

Hanne Tangen Nilsen,
Sikkerhetsdirektør, Telenor Norge

Samfunnets krav: Beskytt Norges digitale infrastruktur

5922.56 BUY +00.69 FUT
8684.86 BUY +04.49 STK
4283.23 BUY +01.58 FUT
4121.06 BUY +07.02 STK
8471.45 BUY +03.70 STK
7518.78 BUY +05.26 STK
1240.92 BUY +05.98 FUT
6444.84 BUY +01.35 FUT
3315.50 BUY +09.35 FUT

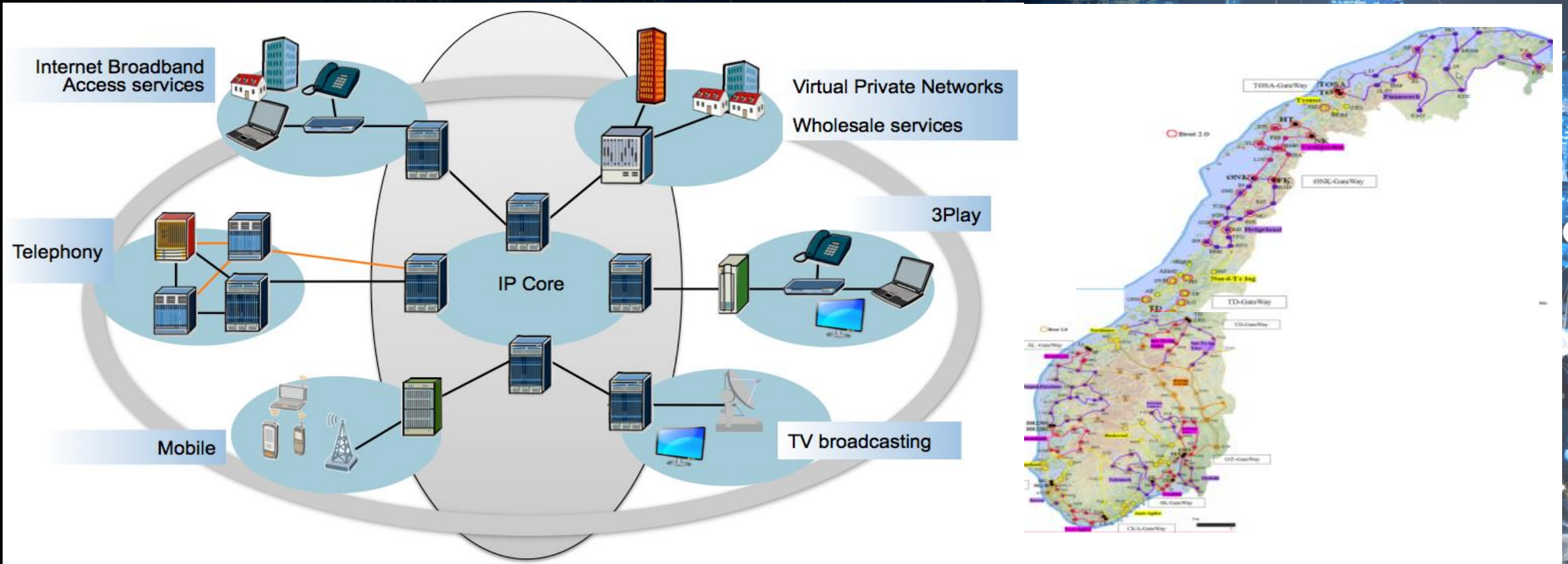

HOUSTON
WE'VE
HAD A
PROBLEM
HERE

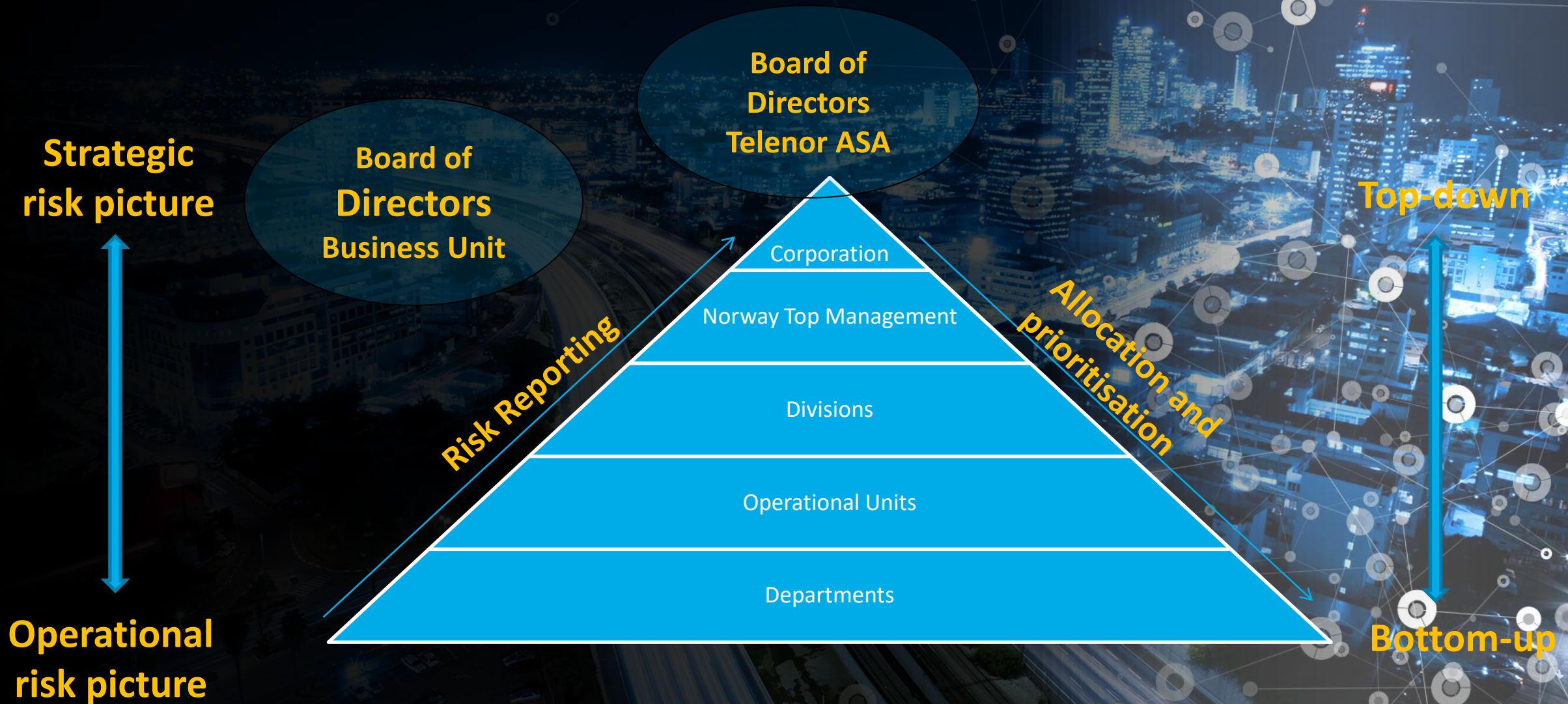
En verden der alt er koblet på krever mer av oss

Beskyttelse av alt som er sårbart via IKT

Risikostyring og lederforankring

Alt henger sammen med alt

Sårbarheter

Nye
forretningsmodeller

Vårt digitale
levesett

Trusselbildet

Telenor Norges
sikkerhetsnivå

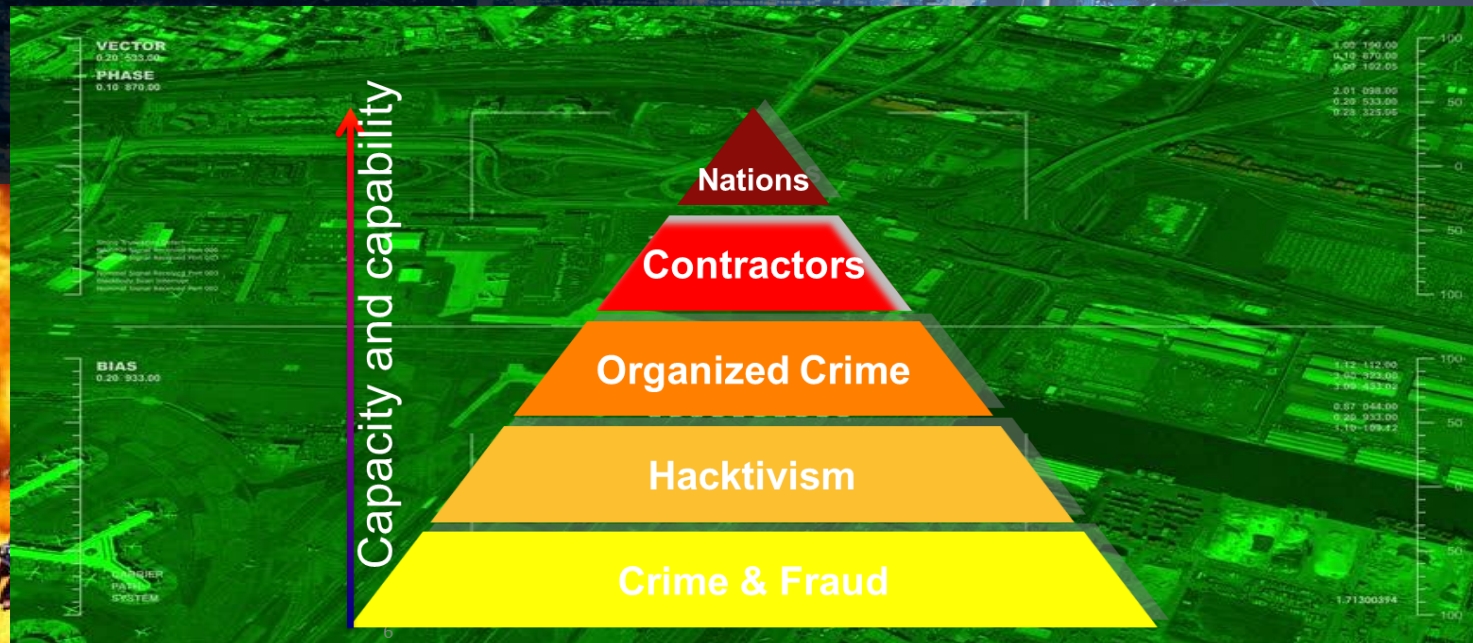
Regulering

Vi måtte begynne å tenke det utenkelige

Tradisjonell sikkerhet

INTEL metodeverk for å forstå trusselaktører

Generelt om trusselnivå

Telenor Norge er et mål for avanserte aktører, basert på myndighetenes trusselvurderinger og egen arbeid med trusselbildet erkjenner vi at:

- Cyberkrigføring pågår, og privat infrastruktur brukes til å utføre cyberkrigføring
- Telenor Norge vil bli forsøkt utnyttet av fremmed etterretning og utsatt for målrettet innhenting og offensive digitale operasjoner
- Avanserte aktører vil ønske å drive både fysisk og logisk innhenting av informasjon
- Forsøk på sosial manipulering og påvirkning av nøkkelpersonell vil fortsette
- Fremmed etterretning vil forsøke å misbruke tjenester
- Fremmed etterretning ønsker meget sannsynlig å benytte statssponsede organisasjoner og organiserte kriminelle miljøer, i tillegg til egen kapasitet, for å drive cyberoperasjoner mot Telenor Norge og enkelte av Telenor Norges kunder
- Det er sannsynlig at Telenor Norge kan bli utsatt for aktører som benytter løsepengevirus («ransomware»)

Trusselforståelse bruker vi som del av vårt arbeid med risk management for å beskytte totalforsvaret, nasjonale interesser, samfunnsinteresser og kunder.

Ting som angriper Ting

- Vi har sett mennesker angripe ting og vi har sett ting angripe IT
- «Botnett mot botnett-krigen» viser hva som kan komme
- Det er svært sannsynlig at vi vil se ting-på-ting-angrep begått av nasjonalstater så vel som kriminelle
- Konsekvensene av cyberkriminalitet og cyberkonflikt vil bli annerledes, avhengig av om vi gjør ting rett eller bare «snubler inn» i online-samfunnet

Forpliktelse ende til ende

Kontinuitetssikring

Problem Management

Crisis Management

Incident Management

Driftsovervåkning

Reserve- / beredskapsutstyr

Ressursstyring

Design av nett og løsninger

Innovasjon +++

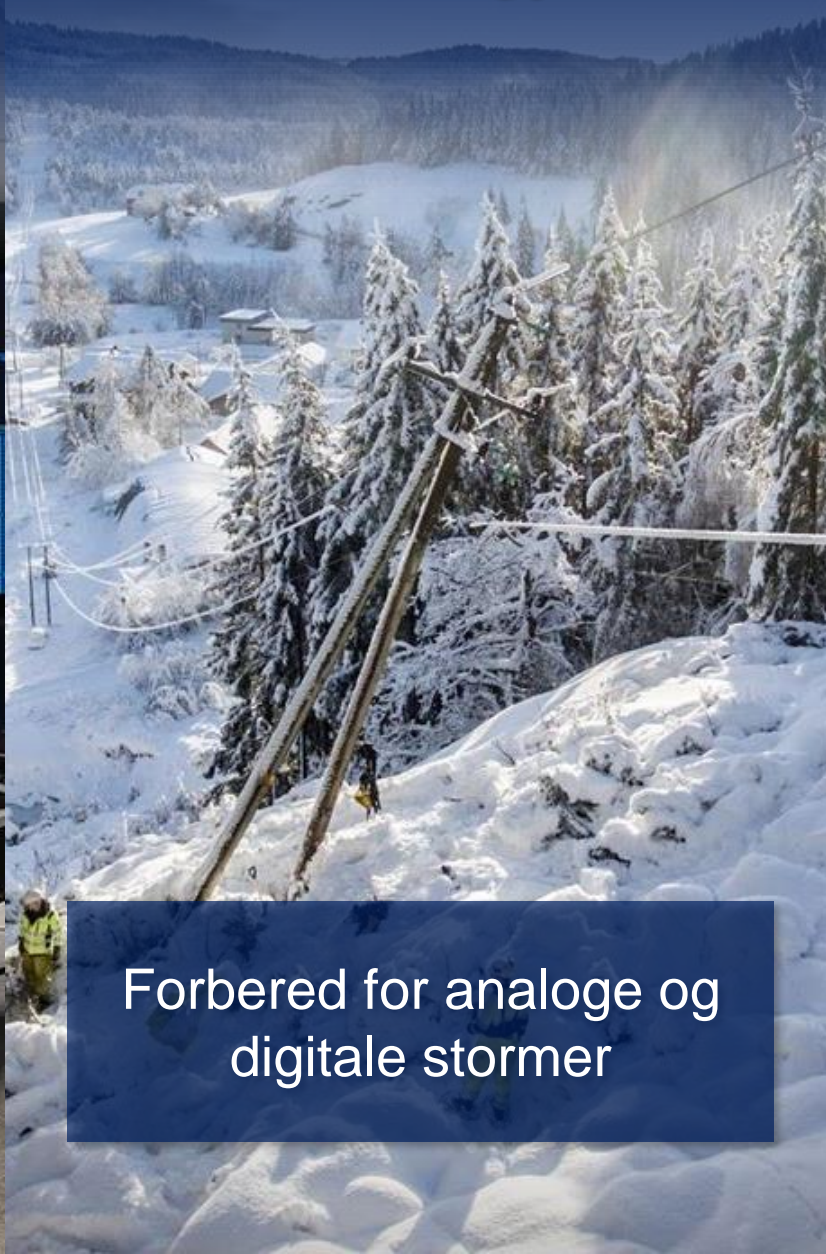
Business Continuity:

«The ability of Telenor to Ensure continuity and availability of service and support for customers, partners and the general public interest before, during and after a Crisis.»

Uansett; beredskapen avgjør når det smeller

Forutsi, detektér, håndter,
normaliser, lær, repetér

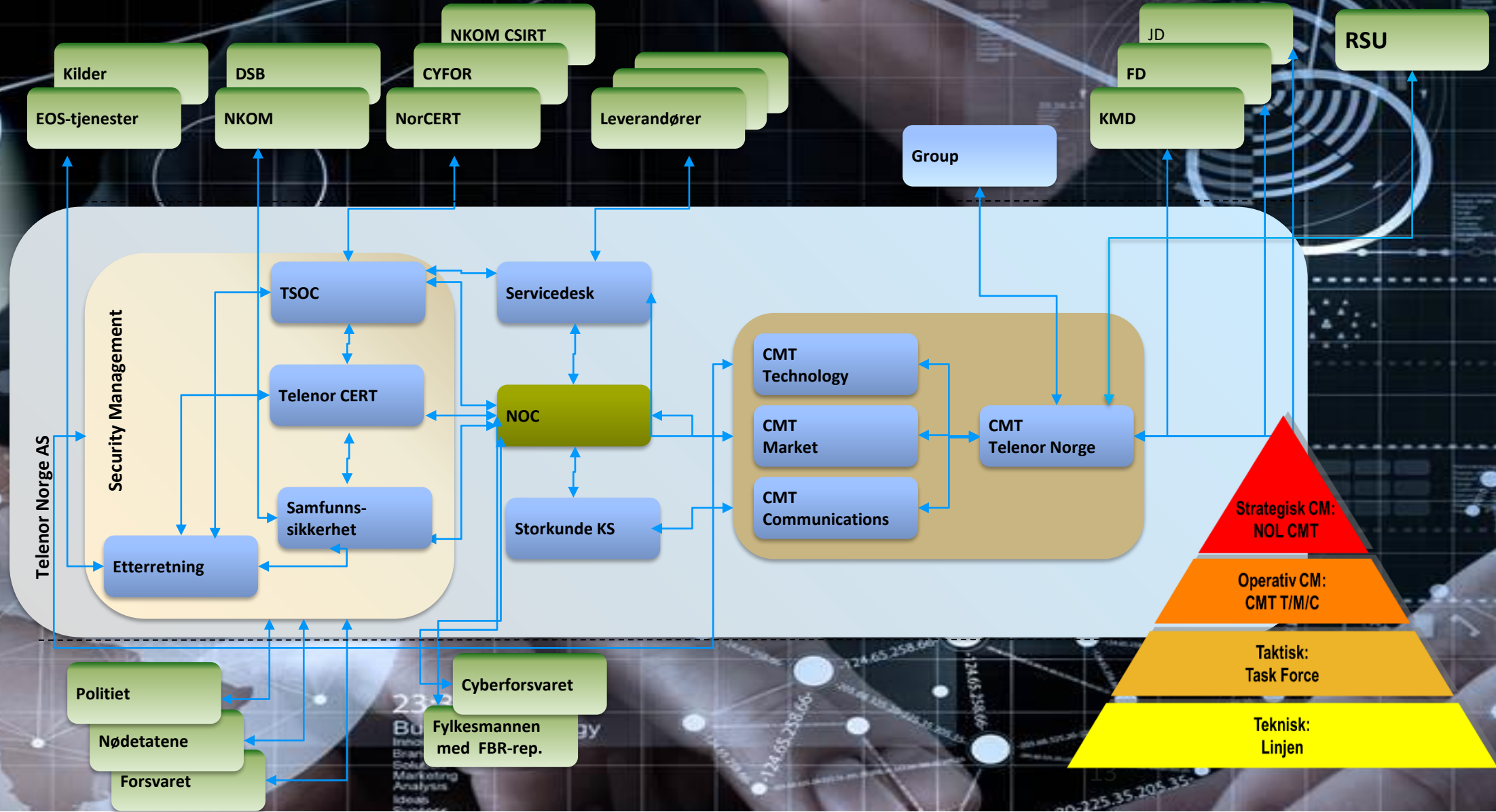

Forbered for analoge og
digitale stormer

Tren organisasjonen på
sosial manipulering

Krise- og beredskapsorganisasjonen

Øvelse for å teste organisasjonen

Utpressing og kidnapping

Teknisk hendelsehåndtering

Samfunnsrollen og
Totalforsvaret

Telenors minstekrav til alle ansatte

1. Forstå innholdet i [Taushets- og lojalitetserklæringen](#) og at den er en varig forpliktelse
2. Kunne benytte [Regler for beskyttelse av informasjon](#) riktig
3. Vær kjent med hvilke eiendeler som er underlagt ditt og din avdelings ansvarsområde
4. Forstå hvilke særskilte sikkerhetsbestemmelser som er knyttet til dine arbeidsoppgaver og inneha kompetanse til å etterleve disse
5. Vit at du finner Telenors sikkerhetskrav og hva som er relevant for din funksjon i [Sikkerhetshåndboken](#) og på [Security Sharepoint](#), og i eventuelle lokale bestemmelser utarbeidet for din funksjon
6. Vit at du melder brudd på sikkerhetsbestemmelser, sikkerhetshendelser eller sikkerhetsrelaterte tips og bekymringer til security@telenor.no - og er du i tvil spør du din nærmeste leder

Utdrag fra Sikkerhetshåndboken:

Krav 3: «Du skal være kjent med hvilke eiendeler (informasjon inkludert) som er underlagt ditt og din avdelings ansvarsområde.» Eiendeler kan være informasjon, kunnskap, penger, systemer, hw/sw, arealer/bygg, kabler osv.

Krav 4: «Du skal forstå hvilke særskilte sikkerhetsbestemmelser som er knyttet til dine arbeidsoppgaver og inneha kompetanse til å etterleve disse.»

An aerial night view of a city, likely Dubai, featuring a complex highway interchange in the foreground. The city lights are visible in the background. A network of white lines and circular nodes is overlaid on the image, suggesting a digital or technological theme.

Takk for oppmerksomheten